

Петренко Лариса Михайлівна,
*професор кафедри професійної і вищої освіти
Центрального інституту післядипломної
освіти ДЗВО «Університет менеджменту
освіти» НАПН України, доктор педагогічних
наук, професор*

ВІДКРИТА ОСВІТА: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Старт нового руху відкритої освіти, яка поєднує усталену традицію обміну ідеями між освітянами та інтерактивну культуру співпраці в Інтернеті, зафіксований у Кейптаунській декларації (2007). В ній сформульована та обґрунтована Всесвітня ініціатива з розвитку відкритих освітніх ресурсів, яка ґрунтується на засадах:

- нової педагогіки, основним принципом якої є партнерська взаємодія викладачів та учнів у створенні, формуванні, поглибленні та осмисленні знань та розвитку навичок;
- свободи використовувати, налаштовувати, покращувати та перерозподіляти освітні ресурси без обмежень;
- об'єднання у всесвітній рух доступної та ефективної освіти [2].

На Кейптаунській зустрічі учасниками наради прийнято три стратегії:

освітяни та учні – їх співпраця і активна участь у створенні, використанні, адаптації та поліпшенні відкритих освітніх ресурсів, розвиток співпраці у запровадженні освітніх практик щодо пошуку і спільного продукування знань; залучення широкого кола педагогів до співпраці у створенні матеріалів, програм, методик;

відкриті освітні ресурси – видання ліцензованих відкритих навчальних матеріалів, що уможлиблює їх використання, доопрацювання, переклад, покращення та обмін усіма бажаними, для чого формат їх публікацій має дозволяти використання та редагування з урахуванням відмінностей між технічними платформами (доступними для осіб з особливими потребами та для тих, хто ще не має доступу до Інтернету);

відкрита освітня політика – забезпечення урядами можливостей для надання переваги відкритій освіті: освітні ресурси, створені коштом платників податків, повинні бути відкритими, а репозиторії навчальних матеріалів необхідно включати у свої колекції з метою популяризації відкритих освітніх ресурсів [2].

Дані стратегії активно втілюються в життя в національній системі освіти, про що свідчать результати 57 тем науково-дослідних робіт (з початку 2007 року до тепер), спрямованих на вивчення різних аспектів проблеми розвитку відкритої освіти в Україні, в яких взяли участь науковці НАПН України [1].

Відкрита освіта потребує відкритого освітянина (Open Educator), педагога, характеристики якого на сьогодні залишаються не визначеними. На думку Ф. Наскімбені та Д. Бургос (F. Nascimbeni and D. Burgos) [3], існує досить багато різних точок зору з приводу того, що може і має робити відкритий педагог, наприклад: краще використовувати відкриті підходи, коли це можливо і доречно, з метою усунення всіх існуючих бар'єрів у процесі навчання; працювати через відкриту онлайн-ідентифікацію з використанням соціальних мереж для урізноманітнення та реалізації своєї діяльності, розуміючи, що у співробітництві несе відповідальність за роботу інших. На їх думку, відкритість діяльності педагога реалізується через впровадження відкритого дизайну навчання, використання відкритого освітнього контенту із застосуванням своїх ліцензованих навчальних ресурсів, імплементацію відкритої педагогіки, застосування методів відкритого оцінювання (це може бути колегіальна оцінка).

Таким чином, відкрита освіта спонукає педагога до постійного розвитку, відкриває нові можливості для трансформації професійної компетентності, підходів до організації освітнього

процесу, методик і технологій, що мають будуватися на принципах нової педагогіки. А це потребує розширення автономії закладів освіти і самого педагога, його ініціативи і створення умов: соціально-економічних, матеріально-технічних, педагогічних, психологічних тощо.

Дана проблема потребує всебічного вивчення, результати якого уможливають розроблення нормативно-правової бази для імплементації відкритої освіти відповідно до прийнятих міжнародних документів, рекомендацій щодо ліцензування електронних відкритих ресурсів, створення такого інформаційно-освітнього середовища, в якому би панували такі цінності, як: відкритість, чесність, довіра, справедливість, автономія і свобода.

Список використаної літератури

1. Петренко Л.М., Зеліковська О.О., Білоусова Н.А. Відкрита освіта: сучасні тренди і нові концепції. Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки». Київ, 2022. № 21(50). С. 206-218. DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21\(50\)-206-218](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2022-21(50)-206-218). URL: <http://umo.edu.ua/pedagoghichni-nauki-vipuski/zbirnik-naukovikh-pracj-visnik-pisljadiplomnoji-osviti-serija-pedagoghichni-nauki-vipusk-2150-2022>.
2. Cape Town Open Education Declaration, 2018. URL: <https://www.capetowndeclaration.org/read/>.
3. Nascimbeni, F., & Burgos, D. (2016). In Search for the Open Educator: Proposal of a Definition and a Framework to Increase Openness Adoption Among University Educators. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 17(6). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v17i6.2736>

Подрез Валентина Михайлівна,

*викладач загальноосвітньої підготовки
Криворізького професійного гірничо-
технологічного ліцею*

ІНТЕГРАЦІЯ ЗНАНЬ З ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧО–МАТЕМАТИЧНОГО ТА ПРОФЕСІЙНО–ТЕОРЕТИЧНОГО ЦИКЛУ

Модернізація промислового обладнання, відповідно до потреб світового ринку та можливостей науково-технічної революції, вимагає від освітньої сфери більш якісної підготовки кваліфікованих робітничих кадрів. За таких обставин необхідно створювати оптимальні умови для набуття кожним здобувачем освіти затребуваної професії та залучення його до продуктивної праці. При цьому слід добре усвідомлювати, що більшість здобувачів освіти, які навчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, не володіють повною мірою необхідними фаховими та загальноосвітніми компетентностями. Передусім такий стан речей зумовлений тим, що отримані знання вони часто не можуть застосовувати на практиці. Тому, така категорія здобувачів освіти потребує актуалізації соціально-значущої професійної освіти, розвитку індивідуально-професійних якостей, здібностей та формування готовності до реалізації власного трудового потенціалу. Для цього необхідна інтеграція змісту загальноосвітнього (а особливо природничо-математичного) та професійно-теоретичного компонентів [3, с. 323].

Вказана задача може бути реалізована у єдиній системі пізнавальної діяльності педагога і здобувача освіти, оволодіння останнім компетентностей, а також відпрацювання фахових умінь та навичок. Цьому сприяє сукупність прийомів та способів організації пізнавальної діяльності здобувачем освіти, розвиток його інтелектуальних здібностей, та усвідомлення шляхів подальшого використання отриманих знань. Загальноновизнаним фактом є те, що формування професійного інтересу у юнаків та дівчат протікає ефективно у випадку, якщо навчання